

13 Ιανουαρίου, 1992

[ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ/στής]

ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΑΦΟΡΩΣΙ ΤΗΝ ΑΙΤΗΣΙΝ ΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ,
ΔΓ ΕΚΔΟΣΙΝ ΠΡΟΝΟΜΙΑΚΩΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΩΝ CERTIORARI
ΚΑΙ MANDAMUS

ΚΑΙ

ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΑΦΟΡΩΣΙΝ ΤΟΥΣ ΠΕΡΙ ΕΤΗΣΙΩΝ ΑΔΕΙΩΝ ΜΕΤ' ΑΠΟ-
ΛΑΒΩΝ ΝΟΜΟΥΣ (8/67 - 80) ΙΔΙΑ ΑΡΘΡΟ 12 (13) (β) (μ) ΚΑΙ ΕΙΣ
ΤΟΥΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥΣ ΚΑΝΟΝΕΣ ΕΚΔΟΘΕΝΤΕΣ ΕΠΙ ΤΗ
ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΕΤΗΣΙΩΝ ΑΔΕΙΩΝ ΜΕΤ' ΑΠΟΛΑΒΩΝ
ΝΟΜΩΝ, ΙΔΙΑ Δ.Κ. 17 (1), (2) ΚΑΙ (3)

ΚΑΙ

ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΑΦΟΡΩΣΙ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΙΝ Η/ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΤΟΥ
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ, ΕΚΔΟΘΕΝΤΟΣ ΥΠΟ
ΤΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΑΛΛΗ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΣ 9.5.90 ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠ.
ΑΡ. 218/89 ΑΙΤΗΣΙΝ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟ-
ΡΩΝ

(Αίτηση Αρ. 88/90).

Προνομακιά Διατάγματα — Αίτηση για έκδοση διαταγμάτων certiorari και mandamus εναντίον απόφασης του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών για σύνταξη υπομνήματος προς το Ανώτατο Δικαστήριο — Κατά πόσο έχει εξουσία το ΔΕΔ να τροποποιήσει ή να επέμβει στα νομικά σημεία των οποίων την παραπομπή ζήτησε ο εφεσείων.

5

Λέξεις και φράσεις — "Νομικό σημείο" ή "νομικό ερώτημα" — Δεν υπάρχει πλήρης και εξαντλητικός ορισμός - Περιλαμβάνει όμως εφαρμογή του νόμου σε αναντίλεκτα γεγονότα, ζητήματα ερμηνείας και οριοθέτησης του σκοπού του νόμου, λανθασμένη άσκηση της διακριτικής εξουσίας ή άσκηση διακριτικής εξουσίας με βάση λανθασμένες νομικές αρχές, δικαστική ενέργεια χωρίς μαρτυρία, συμπεράσματα που είναι αντίθετα ή δε συνάδουν με την ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστηρίου μαρτυρία, και άποψη του πρωτόδικου Δικαστηρίου πάνω στα πρωτογενή γεγονότα που δεν μπορεί εύλογα να υποστηριχθεί.

10

15

Ο αιτητής ζήτησε την έκδοση διατάγματος της φύσεως certiorari με το οποίο να ακυρώνεται απόφαση του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών (ΔΕΔ) με την οποία έγινε μεν δεκτή αίτηση του αιτητού για σύνταξη και υποβολή υπομνήματος στο Ανώτατο Δικαστήριο για άσκηση έφεσης στην υπόθεση 218/89 αλλά το ΔΕΔ συνόψισε τα υποβληθέντα από τον αιτητή νομικά σημεία από

20

5 εννέα σε τρία και άλλαξε ουσιαστικά την υφή τους και τους έδωσε διαφορετική μορφή και περιεχόμενο. Ο αιτητής ισχυρίσθηκε ότι το ΔΕΔ δεν είχε δικαιοδοσία ή εξουσία να τροποποιήσει, αλλοιώσει ή αναδιαμορφώσει τα νομικά σημεία που είχε εγείρει κατά τρόπο που να αναιρείται ουσιαστικά η ουσία τους ή να μην παραπέμψει κάποιο νομικό σημείο. Ζήτησε, επίσης, διάταγμα της φύσεως *mandamus* για να διαταχθεί το ΔΕΔ να παραπέμψει τα νομικά σημεία ως είχαν διατυπωθεί από τον αιτητή.

Αποφασίσθηκε ότι:

10 Με την διατύπωση του κανόνα σχετικά με την υποβολή έφεσης με υπόμνημα, όπως έχει στην Κύπρο, δεν είναι επιτρεπτό το πρωτόδικο Δικαστήριο να αποφασίζει το αντικείμενο της έφεσης, να εμπodίζει το διάδικο από του να παρουσιάσει την υπόθεσή του ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου και να μη παραπέμψει τα νομικά σημεία που εκθέτει ο αιτητής στην αίτησή του. Κατά συνέπεια, το πρωτόδικο Δικαστήριο είχε ενεργήσει με υπέρβαση εξουσίας και αρμοδιότητας, με προφανή παράβαση του νόμου και εσφαλμένη ερμηνεία των δικονομικών κανόνων και του άρθρου 12 (13) (β) (ii) των περί Ετησίων Αδειών Μετ'Απολαβών Νόμων.

20

Η αίτηση έγινε αποδεκτή χωρίς διάταξη για έξοδα. Εκδόθησαν διατάγματα certiorari και mandamus.

per Curiam:

25 i. Δεν υπάρχει πλήρης και εξαντλητικός ορισμός της φράσης "νομικό σημείο" ή "νομικό ερώτημα". Συμπεριλαμβάνει όμως εφαρμογή του νόμου σε αναντίλεκτα γεγονότα, ζήτημα ερμηνείας και οριοθέτησης του σκοπού του νόμου, λανθασμένη άσκηση της διακριτικής εξουσίας ή άσκηση διακριτικής εξουσίας με βάση λανθασμένες νομικές αρχές, δικαστική ενέργεια χωρίς μαρτυρία, συμπεράσματα που είναι αντίθετα ή δεν συνάδουν με την ενώπιό του πρωτόδικου Δικαστηρίου μαρτυρία, άποψη του πρωτόδικου Δικαστηρίου πάνω στα πρωτογενή γεγονότα που δεν μπορεί εύλογα να υποστηριχθεί.

30

35 ii. Στην Κύπρο, η διαδικασία της έφεσης με υπόμνημα δεν έχει ικανοποιήσει τον σκοπό για τον οποίο εισάχθηκε. Είναι περιοριστική του δικαιώματος έφεσης, επιβάλλει πρόσθετα έξοδα στους διαδίκους, πρόσθετο βάρος στο πρωτόδικο Δικαστήριο και αποτελεί αιτία χρονοτριβής, και γι'αυτό πρέπει να καταργηθεί και να αντικατασταθεί με διαδικασία κανονικής έφεσης.

40 *Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:*

The Attorney-General v. Christou (1962) C.L.R. 129.

Pastellopoulos v. Republic (1985) 2 C.L.R. 165.

<i>Christofi v. Iacovίδου</i> (1986) 1 C.L.R. 236	
<i>In re Argyrides</i> (1987) 1 C.L.R. 30	
Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας, Αίτηση (1989) 1 Α.Α.Δ. 467	
<i>Leftis v. The Police</i> (1973) 2 C.L.R. 87	5
<i>In re S. & G. Colocassides Co. Ltd</i> (1977) 1 C.L.R. 59	
<i>In re Moschatos</i> (1985) 1 C.L.R. 381	
<i>In re HjiCostas</i> (1984) 1 C.L.R. 513	
<i>Bracegirdle v. Oxley</i> [1947] K.B. 349	
<i>Edwards v. Hirstow</i> [1955] 3 All E.R. 48	10
<i>Instrumatic Ltd v. Supabre, Ltd</i> [1969] 2 All E.R. 131	
<i>Harris Simon & Co Ltd v. Manchester City Council</i> [1975] 1 All E.R. 412	
<i>Anisminic, Ltd v. The Foreign Compensation Commission</i> [1969] 1 All E.R. 208	15
<i>Barty-King v. Ministry of Defence</i> [1979] 2 All E.R. 80	
<i>Stylianides v. Paschalides</i> (1985) 1 C.L.R. 49	
<i>A.C.T. Textiles v. Zodiatis</i> (1986) 1 C.L.R. 89	
<i>In re Elbee Ltd</i> (1987) 1 C.L.R. 20	
<i>In re Elbee Ltd</i> (1987) 1 C.L.R. 364	20
<i>Louis Tourist Agency Ltd</i> , Αίτηση Αρ. 127/88, 28.2.1990	
<i>Markoullis v. C.D. Hay and Sons Ltd</i> (1977) 1 C.L.R. 134	
<i>Christofides v. The Redundant Employees Fund</i> (1978) 1 C.L.R. 208	
<i>Constantinou v. Woolworth</i> (1980) 1 C.L.R. 302, 313	
<i>Patikkis v. Mun. Committee Nicosia</i> (1984) 1 C.L.R. 802	25

Αίτηση.

Αίτηση για έκδοση εντάλματος certiorari για παραπομπή στο Ανώτατο Δικαστήριο και εξάλειψη της απόφασης του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών που εκδόθηκε στις

9.5.1990 εις την Αίτηση 218/89 με την οποία η αίτησή του για αποζημιώσεις για παράνομη απόλυση απεργρήθη.

N. Πελλίδης, για τον αιτητή.

M. Ιακώβου, για τους καθ' ων η αίτηση.

5

Cur. adv. vult.

ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ Δ., ανάγνωσε την ακόλουθη απόφαση. Με την αίτηση αυτή, που καταχωρίστηκε με άδεια που δόθηκε από το Δικαστήριο σε μονομερή αίτηση, ο αιτητής ζητά:

10 "(α) Ένταλμα [CERTIORARI] Σερτιοράρι όπως κοιμισθή ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και εξαλειφθή η απόφασις του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών εκδοθείσα την 9.5.90 εις την Αίτησιν 218/89 διά της οποίας η αίτησις του άνω αιτητού δι' αποζημιώσεις διά
15 παράνομον απόλυσιν απεργρήθη άνευ εξόδων.

 (β) Διάταγμα MANDAMUS δυνάμει του οποίου το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών υποβάλει υπόμνημα [case stated] και περιλάβει τους υπό του αιτητού ζητηθέντας λόγους ημερομηνίας 26.4.90 συμφώνως της
20 Διαταγής του Δικαστού του Ανωτάτου Δικαστηρίου κ. Δημητρίου Στυλιανίδη ημερομηνίας 19.5.90.

 (γ) Αναστολήν εκτελέσεως πάσης διαδικασίας εις την υπ' αριθμόν 218/89 αίτησιν του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών, μέχρι πλήρους εκδικάσεως και εκδόσεως τελικής αποφάσεως της παρούσης αιτήσεως."
25

Η θεραπεία (γ) ζητείται εκ περισσού γιατί αναστολή διατάκτικε στη μονομερή αίτηση.

 Οι λόγοι για τους οποίους εκδίδονται εντάλματα της φύσεως Certiorari για ακύρωση απόφασις κατωτέρου Δικαστηρίου περιλαμβάνουν υπέρβαση ή έλλειψη δικαιοδο-
30

σίας, πρόδηλη πλάνη περί το νόμο, προκατάληψη ή συμφέρο από τα πρόσωπα που λαμβάνουν την απόφαση και δόλο ή ψευδορκία στη λήψη της απόφασης. (Βλ., μεταξύ άλλων, *The Attorney-General v. Panayiotis Christou*, 1962 C.L.R. 129· *Pastellopoulos v. Republic* (1985) 2 C.L.R. 165· 5
Christofi and Others v. Iacovidou (1986) 1 C.L.R. 236· *In re Argyrides* (1987) 1 C.L.R. 30 και *Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας*, (1989) 1 Α.Α.Δ. (Ε) 467.)

Το ένταλμα *Mandamus* είναι διάταγμα του Ανωτάτου Δικαστηρίου με το οποίο ζητείται από κατώτερο Δικαστή- 10
 ριο να κάμει μια πράξη ή να ασκήσει μια καθορισμένη εξουσία μέσα στα πλαίσια της αρμοδιότητάς του. Το ένταλμα *Mandamus*, όμως, δεν απευθύνεται μόνο στο κατώτερο Δικαστήριο, αλλά και σε άλλες αρχές για να εκτελέσουν δημόσιο καθήκον. (Βλ., μεταξύ άλλων, *Neoptolemos* 15
Georghiou Leftis v. The Police (1973) 2 C.L.R. 87· *In Re S. & G. Colocassides Co. Ltd.* (1977) 1 C.L.R. 59· *In re Moschatos* (1985) 1 C.L.R. 381.)

Οι νομικοί λόγοι που προβάλλονται για υποστήριξη 20
 της αίτησης είναι:-

"(1) Η έκδοσις της ως άνω αποφάσεως υπό του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών αποτελεί πράξιν γενομένην κατά προφανή παράβασιν του Νόμου, ιδία των Περί Ετησίων Αδειών Μετ' Απολαβών Νόμου ιδία άρθρου 12 (13) β (ι) και των βάσει τούτου εκδοθέντων Δι- 25
 κονομικών Κανόνων ιδία Δ.Κ. 17 (1), (2) και (3) ή/και προφανούς εσφαλμένης ερμηνείας των εν λόγω άρθρων γενομένης κατά πρόδηλον υπέρβασιν εξουσίας και αυθαίρετον ενέργειαν.

(2) Η σύνταξις του υπομνήματος [case stated] υπό 30
 του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών εγένετο κατά πρόδηλον υπέρβασιν εξουσίας και κατά προφανή παράβασιν του Νόμου.

(3) Η σύνταξις του υπομνήματος αποτελεί ασφαλή νομική ερμηνεία των υποβληθέντων νομικών σημείων."

Τα γεγονότα, από τα ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου
5 στοιχεία, έχουν:-

Ο αιτητής καταχώρισε την Αίτηση 218/89 στο Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών.

Στις 11 Απριλίου, 1990, εκδόθηκε απόφαση από το πρωτόδικο Δικαστήριο με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση, για το λόγο ότι η απασχόληση του δεν είχε τερματιστεί
10 από τους καθ' ων η αίτηση, αλλά ο ίδιος αποχώρησε οικειοθελώς ή αυτοαπολύθηκε και στέρησε τον εαυτό του από το δικαίωμα αποζημιώσεων.

Στις 26 Απριλίου, 1990, ο δικηγόρος του αιτητή καταχώρισε αίτηση στο Πρωτοκολλητέο για έφεση με υπόμνημα, σύμφωνα με τον Δικονομικό Κανόνα 17 των περί Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών Κανονισμών του 1968. Επισύναψε στην αίτηση Πίνακα με αριθμητική κατάταξη εννέα νομικών σημείων, τα οποία ζήτησε να παραπεμφθούν στο Ανώτατο Δικαστήριο για απόφαση. (Βλ. Πίνακα (Τεκμήριο "Δ") στην παρούσα διαδικασία.)
15
20

Ο προεδρεύων Δικαστής σύνταξε στις 9 Μαΐου, 1990, το υπόμνημα σύμφωνα με τον Τύπο 5 των Κανονισμών διαδικασίας. Περίορισε τα νομικά σημεία σε τρία, στα οποία περιέλαβε μέρος των νομικών σημείων που εκτέθηκαν από το δικηγόρο του αιτητή, άλλαξε, όμως, ουσιαστικά την υφή τους και τους έδωσε διαφορετική μορφή και περιεχόμενο.
25

Τα νομικά σημεία όπως διαμορφώθηκαν από το Δικαστήριο
30 στή έχουν:-

"Είναι με όλα τα πιο πάνω κατά νου που καταλήξαμε να υποβάλουμε τα πιο κάτω ερωτήματα:

ΤΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

ΠΡΩΤΟΝ: Με βάση τα γεγονότα, τις περιστάσεις που συνέβησαν, τις συνθήκες κάτω από τις οποίες έλαβαν χώρα (όπως τα έχουμε εντοπίσει πιο πάνω) και την ερμηνεία που δώσαμε στην επίμαχη φράση 5 της επιστολής-σημειώματος (MEMO)(τεκμ 2), ορθά καθοδηγήσαμε τη δικανική μας σκέψη και συνακόλουθα την ερμηνευτική μας προσπάθεια στο περιεχόμενο του άρθρου 3(1) του Νόμου 24/67-90;

Με άλλα λόγια: Το μαρτυρικό υλικό και η καθορισθείσα (από τους γραπτούς και στη συνέχεια προφορικούς ισχυρισμούς των μερών) σειρά που τέθηκε ενώπιον μας, επέβαλλε την εξέταση της συνδρομής των προϋποθέσεων εφαρμογής του άρθρου 7(1); Και αν όχι σωστά ερμηνεύσαμε το περιεχόμενο του άρθρου 3(1) του Νόμου 24/67-90; 15

ΔΕΥΤΕΡΟΝ: Εν όψει της πρόνοιας του άρθρου 12 παρ. 11 του περί Ετησίων Αδειών Μετ' Απολαβών Νόμου 8/67-80 και του περιεχομένου των κανονισμών 2(1),5 και 9 ακολουθήσαμε σωστή και δίκαιη 20 διαδικασία στη μόρφωση της τελικής δικανικής μας σκέψης;

ΤΡΙΤΟΝ: Μέσα στα πιο πάνω θεσμικά πλαίσια και εν όψει του Νόμου 146/89 λανθασμένα, σε τέτοιο βαθμό που να αναιρείται η ουσία της κατάληξης μας, 25 δεχθήκαμε την κατάθεση του πρωτοτύπου του τεκμηρίου 2;"

Ο δικηγόρος του αιτητή υπέβαλε ότι το πρωτόδικο Δικαστήριο δεν είχε δικαιοδοσία ή εξουσία να τροποποιήσει, αλλοιώσει ή αναδιαμορφώσει τα νομικά σημεία/ 30 ερωτήματα που έθεσε κατά τέτοιο τρόπο που να αναιρείται ουσιαστικά η ουσία τους ή να μην παραπέμψει νομικά ερωτήματα τα οποία αναφέρονται σε καθαρά ζητήματα νόμου.

Όλα τα σημεία του Πίνακα (Τεκμηρίου "Δ") είναι νομικά ερωτήματα/σημεία και ο Δικαστής είχε υποχρέωση με το νόμο και τους κανονισμούς να τα παραπέμψει στο Ανώτατο Δικαστήριο.

- 5 Ο δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση, από την άλλη μεριά, ισχυρίστηκε ότι ο πρωτόδικος Δικαστής έχει δικαιοδοσία και εξουσία να σταθμίσει τα γεγονότα και να αποφασίσει ποιά νομικά ερωτήματα να παραπέμψει για γνωμοδότηση, χωρίς ο αιτητής να δικαιούται να ζητήσει την
- 10 παραπομπή των ερωτημάτων που εκθέτει στην αίτησή του. Ο πρωτόδικος Δικαστής έχει την αρμοδιότητα να κρίνει ποιά από τα υποβληθέντα ερωτήματα δεν είναι νομικής φύσεως και από εκείνα που είναι νομικής φύσεως ποιά να παραπέμψει, αφού τα τα διαμορφώσει όπως ο ίδιος κρίνει.
- 15

- Το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών ιδρύθηκε και λειτουργεί με βάση τους περί Ετησίων Αδειών μετ' Απολαβών Νόμους του 1967 έως 1980 (Νόμοι Αρ. 8/67, 25/68, 23/69, 26/70, 34/72, 66/72, 5/73, 85/79 και 55/80), (ο "Νόμος"),
- 20 σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 152 του Συντάγματος.

Οι νομοθετικές πρόνοιες που διέπουν την έφεση με υπόμνημα από το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών είναι το Άρθρο 12(13)(β)(ι) του Νόμου, το οποίο έχει ως εξής:-

- 25 "(13) (α)

(β) Οι δυνάμει του παρόντος εδαφίου εκδιδόμενοι Δικονομικοί Κανονισμοί θα περιλαμβάνουν:

(ι)

- 30 (ιι) πρόβλεψιν δι' έφεσιν εξ οιασδήποτε αποφάσεως του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών εις το Ανώτατον Δικαστήριον βάσει οιοδήποτε λόγου συνεπαγομένου νομικόν σημείον μόνον, γενομένην δι' υπομνήματος (case stated) εντός είκοσι και μιας ημε-

ρών από της ημέρας της αποφάσεως."

Το Ανώτατο Δικαστήριο δεν εξέδωσε Δικονομικούς Κανόνες, αλλά με την πρόνοια του Άρθρου 7 του Νόμου 5/73 οι Δικονομικοί Κανόνες, που περιέχονται στο Παράρτημα των περί Διαιτητικού Δικαστηρίου Κανονισμών του 1968 - βλ. Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, Αρ. 637, ημερομηνίας 28 Φεβρουαρίου, 1968, Παράρτημα Τρίτον, Αρ. 151 - που εκδόθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο, εξακολουθούν να ισχύουν και να εφαρμόζονται τηρουμένων των αναλογιών.

Οι Δικονομικοί Κανόνες προβλέπουν:-

"Έφεσις δι' υπομνήματος.

17. - (1) Διάδικος επιθυμών να εφεσιβάλει απόφασιν του Διαιτητικού Δικαστηρίου δι' υπομνήματος δυνάμει του άρθρου 12 (2) (γ) του περί Ετησίων Αδειών μετ' Απολαβών Νόμου του 1967, δέον όπως εντός 21 ημερών από της τοιαύτης αποφάσεως, υποβάλει έγγραφον αίτησιν τω Πρωτοκολλητή, εκθέτων άμα και τα νομικά σημεία εφ' ών στηρίζει την έφεσιν του.

(2) Το υπόμνημα συντάσσεται συμφώνως τω Τύπω 5. Ο Πρόεδρος δέον όπως υπογράψη και καταθέση τούτο παρά τω Πρωτοκολλητή εντός 14 ημερών από της λήψεως υπό του Πρωτοκολλητού της δυνάμει της παραγράφου (1) του παρόντος Κανόνος γενομένης αίτησεως.

(3) Ο εφεσιβάλλων δι' υπομνήματος διάδικος δέον όπως, εντός 3 ημερών από της λήξεως της εν τη παραγράφω (2) του παρόντος Κανόνος καθωρισμένης προθεσμίας, αποστείλει ή παραδώση τούτο εις τον Αρχιπρωτοκολλητήν του Ανωτάτου Δικαστηρίου, αποστείλει δε άμα και γνωστοποίησιν προς τον αντίδικον ή τους αντιδίκους, ομού μετ' αντιγράφου του υπομνήματος.

(4) Το Ανώτατον Δικαστήριον θα αποφασίση το νο-

5 μικρόν σημείον το εγειρόμενον υπό του υποβληθέντος δυνάμει του παρόντος Κανόνος υπομνήματος και θα επιστρέψη την υπόθεσιν εις τον Πρόεδρον, ομού μετά της επ' αυτού γνωμοδοτήσεώς του, ή θα εκδώση διάταγμα κατά το δοκούν."

10 Η παραπομπή νομικού σημείου στο Ανώτατο Δικαστήριο είναι επιτακτική και υποχρεωτική για το πρωτόδικο Δικαστήριο, το οποίο δεν έχει διακριτική εξουσία να παραπέμπει ή όχι - βλ. *In Re HjiCostas* (1984) 1 C.L.R. 513, σελ. 519. Η σκέψη αυτή υποστηρίζεται από το λεκτικό του Νόμου και του Κανόνα που διέπει την έφεση με υπόμνημα, συμπεριλαμβανομένου του Τύπου 5 των Κανόνων.

15 Η έφεση με υπόμνημα έχει εισαχθεί στην Κυπριακή έννομη τάξη από την Αγγλία, αρχικά σε ορισμένες ποινικές υποθέσεις και ύστερα στις υποθέσεις αναγκαστικής απαλλοτριώσης.

20 Μετά την εγκαθίδρυση της Δημοκρατίας το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών καθιδρύθηκε με βάση τα Αγγλικά πρότυπα το 1967 με το Νόμο 8/67, ο οποίος πρόβλεψε την έφεση με υπόμνημα όπως αυτή οριοθετείται και ρυθμίζεται με τον Κανόνα 17 που έχει προεκτεθεί.

25 Ο περί Ενοικιοστασίου Νόμος του 1983, Αρ. 23/83, με το Άρθρο 7, προνοούσε έφεση "βάσει οιουδήποτε λόγου συνεπαγομένου νομικόν σημείον μόνον και γίνεται δι' υπομνήματος (case stated)".

Η έφεση είναι περιορισμένης έκτασης. Το υπόμνημα περιορίζεται σε νομικά σημεία.

30 Δεν υπάρχει πλήρης και εξαντλητικός ορισμός της φράσης "νομικό σημείο" ή "νομικό ερώτημα". Συμπεριλαμβάνει όμως εφαρμογή του νόμου σε αναντίλεκτα γεγονότα· ζήτημα ερμηνείας και οριοθέτησης του σκοπού του νόμου· λανθασμένη άσκηση της διακριτικής εξουσίας ή άσκηση διακριτικής εξουσίας με βάση λανθασμένες νομικές αρχές· δικαστική ενέργεια χωρίς μαρτυρία· συμπερά-

σηματα που είναι αντίθετα ή δε συνάδουν με την ενώπιω του πρωτόδικου Δικαστηρίου μαρτυρία: άποψη του πρωτόδικου Δικαστηρίου πάνω στα πρωτογενή γεγονότα που δεν μπορεί εύλογα να υποστηριχθεί. Δεν περιλαμβάνει ευρήματα πρωτογενών γεγονότων, τα οποία δεν μπορούν να προσβληθούν με έφεση με υπόμνημα. (Βλ. *Bracegirdle v. Oxley* [1947] K.B. 349· *Edwards v. Bairstow* [1955] 3 All E.R. 48· *Instrumatic, Ltd. v. Supabrase, Ltd.* [1969] 2 All E.R. 131, 132· *Harris Simon & Co. Ltd. v. Manchester City Council* [1975] 1 All E.R. 412· *Anisminic, Ltd. v. The Foreign Compensation Commission and Another* [1969] 1 All E.R. 208· *Barty-King and Another v. Ministry of Defence* [1979] 2 All E.R. 80· *de Smith's Judicial Review of Administrative Action*, 4η Έκδοση, σελ. 136-138· *Stylianides v. Paschalides* (1985) 1 C.L.R. 49· *A.C.T. Textiles v. Zodhiatis* (1986) 1 C.L.R. 89· *In re Elbee Ltd.* (1987) 1 C.L.R. 20· *In re Elbee Ltd.* (1987) 1 C.L.R. 364· και *Louis Tourist Agency Ltd.*, Αίτηση Αρ. 127/88, (Απόφαση δόθηκε στις 28 Φεβρουαρίου, 1990, δε δημοσιεύτηκε ακόμα)).

Το Ανώτατο Δικαστήριο είχε την ευκαιρία να ασχοληθεί με μερικές πτυχές της έφεσης με υπόμνημα (case stated). (Βλ. *Nicolaos Markoullis v. C.D. Hay and Sons Ltd.* (1977) 1 C.L.R. 134, 142· *Christofides v. The Redundant Employees Fund* (1978) 1 C.L.R. 208, 214· *Constantinou v. Woolworth* (1980) 1 C.L.R. 302, 313· *Patikkis v. Mun. Committee Nicosia* (1984) 1 C.L.R. 802· *Stylianides v. Paschalides* (παραπάνω)· και *Louis Tourist Agency Ltd.*, (παραπάνω)).

Η έφεση με υπόμνημα από απόφαση του Δικαστηρίου Εργατικών Διαφορών ρυθμίζεται από τον Δικονομικό Κανόνα 17.

Η Αγγλική νομολογία πάνω στο θέμα τούτο δεν έχει εφαρμογή γιατί ερμηνεύει και εφαρμόζει νομοθετικές διατάξεις και κανονισμούς ή και δικαστικούς θεσμούς, οι οποίοι δεν ισχύουν στην Κύπρο. (Βλ. *Magistrates Court Rules* 1968, όπως τροποποιήθηκαν το 1975, και *Halsbury's Laws of England*, 4η Έκδοση, Τόμος 27, παράγραφος 750

Τόμος 29, παράγραφοι 476, 477 και Τόμος 37, παράγραφοι 662, 663, 664 και 665).

Με τη διατύπωση του κανόνα, όπως έχει στην Κύπρο, δεν είναι επιτρεπτό το πρωτόδικο Δικαστήριο να αποφασίζει το αντικείμενο της έφεσης, να εμποδίζει το διάδικο από του να παρουσιάσει την υπόθεση του ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου· δεν είναι επιτρεπτό να μην παραπέμψει τα νομικά σημεία που εκθέτει ο αιτητής στην αίτηση του.

10 Στην υπόθεση αυτή τα σημεία του Πίνακα, που ζητήθηκε να παρατεμφθούν στο Ανώτατο Δικαστήριο, είναι νομικά σημεία.

Είναι πρόδηλο ότι το πρωτόδικο Δικαστήριο ενήργησε με υπέρβαση εξουσίας και αρμοδιότητας, με προφανή παράβαση του νόμου και εσφαλμένη ερμηνεία των Δικονομικών Κανόνων και του Άρθρου 12(13)(β)(ι) του Νόμου.

Για τους πιο πάνω λόγους εκδίδεται ένταλμα Certiorari με το οποίο η ελεγχόμενη απόφαση ημερομηνίας 9 Μαΐου, 1990, και ειδικά το μέρος του υπομνήματος που αναφέρεται στα νομικά σημεία από το πρωτόδικο Δικαστήριο ακυρώνεται.

Περαιτέρω, εκδίδεται διάταγμα της φύσεως Mandamus με το οποίο διατάσσεται το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών - Δικαστής κ. Κυριάκος Καλλής - να συντάξει και να παραπέμψει στο Ανώτατο Δικαστήριο υπόμνημα (case stated) με τα νομικά σημεία όπως εκτίθενται στην αίτηση του αιτητή ημερομηνίας 26 Απριλίου, 1990.

Θεωρώ σκόπιμο να παρατηρήσω τα ακόλουθα αναφορικά με την έφεση με υπόμνημα.

30 Η έφεση με υπόμνημα καταργήθηκε στις ποινικές υποθέσεις, στις υποθέσεις αποζημιώσεων για αναγκαστική απαλλοτρίωση και επίταξη, οι οποίες, σύμφωνα με το Σύμβαγμα και το Νόμο, είναι στην αρμοδιότητα των Επαρ-

χιακών Δικαστηρίων και στις υποθέσεις Ενοικιοστασίου με βάση το Νόμο 23/83, όπως τροποποιήθηκε με το Νόμο 79/86.

Η έφεση με υπόμνημα είναι περιοριστική του δικαιώματος έφεσης και δεν έχει ικανοποιήσει στην Κύπρο το σκοπό για τον οποίο εισάχθηκε. Επιβάλλει πρόσθετα έξοδα στους διαδίκους, πρόσθετο βάρος στο πρωτόδικο Δικαστήριο, αποτελεί αιτία χρονοτριβής με τον έλεγχο της απόφασης του πρωτόδικου Δικαστηρίου για τη σύνταξη του υπομνήματος. 5 10

Αυτοί είναι μερικοί από τους λόγους για τους οποίους είναι καιρός να τροποποιηθούν οι περί Ετησίων Αδειών μετ' Απολαβών Νόμοι ώστε να επιτρέπεται η έφεση με βάση τις πρόνοιες των Κανόνων Πολιτικής Δικονομίας.

Εκδίδονται διατάγματα Certiorari και Mandamus όπως αναφέρεται παραπάνω. 15

Καμιά διαταγή για έξοδα.

Η αίτηση γίνεται αποδεκτή χωρίς έξοδα.